7/19191.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan
81

25./.01/2007

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 11/12/2006 tarihli ve A.01.0.GNS. 0.10.00.02-27918 sayılı yazınız,
b) 21/12/2006 tarihli ve 1467 sayılı yazımız.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, İzmir Milletvekili Enver Öktem tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/19191 Esas No.lu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Cemil ÇİÇEK
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (2 adet)

DAĞITIM:
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

7/19191

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

.../.../2007

Sayın Enver ÖKTEM
İzmir Milletvekili
T.B.M.M.

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/19191 Esas No.lu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun "Kamu davasını açma görevi" kenar başlıklı 170. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında, "Kamu davasını açma görevi, Cumhuriyet savcısı tarafından yerine getirilir.

Soruşturma evresi sonunda toplanan deliller, suçun işlendiği hususunda yeterli şüphe oluşturuyorsa; Cumhuriyet savcısı, bir iddianame düzenler."

"Kovuşturmaya yer olmadığına dair karar" kenar başlıklı 172. maddesinin birinci fıkrasında, "Cumhuriyet savcısı, soruşturma evresi sonunda, kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak delil elde edilememesi veya kovuşturma olanağının bulunamaması hâllerinde kovuşturmaya yer olmadığına karar verir. Bu karar, suçtan zarar gören ile önceden ifadesi alınmış veya sorguya çekilmiş şüpheliye bildirilir. Kararda itiraz hakkı, süresi ve mercii gösterilir."

"Cumhuriyet savcısının kararına karşı itiraz" kenar başlıklı 173. maddesinin birinci fıkrasında, "Suçtan zarar gören, kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren onbeş gün içinde, bu kararı veren Cumhuriyet savcısının yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesi başkanına itiraz edebilir."

"İddianamenin iadesi" kenar başlıklı 174. maddesinin birinci fıkrasında, "Mahkeme tarafından, iddianamenin ve soruşturma evrakının verildiği tarihten itibaren onbeş gün içinde soruşturma evresine ilişkin bütün belgeler incelendikten sonra, eksik veya hatalı noktalar belirtilmek suretiyle;

a) 170. maddeye aykırı olarak düzenlenen,

b) Suçun sübutuna etki edeceği mutlak sayılan mevcut bir delil toplanmadan düzenlenen,

c) Ön ödemeye veya uzlaşmaya tâbi olduğu soruşturma dosyasından açıkça anlaşılan işlerde ön ödeme veya uzlaşma usulü uygulanmaksızın düzenlenen,

İddianamenin Cumhuriyet Başsavcılığına iadesine karar verilir."

Aynı maddenin beşinci fıkrasında ise; "İade kararına karşı Cumhuriyet savcısı itiraz edebilir."

2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun "Gözetim ve denetim hakkı" kenar başlıklı 5. maddesinin birinci fıkrasında, "Yargıtay, bütün adalet mahkemeleri üzerinde, Danıştay, bütün idari mahkemeler üzerinde yargı denetimi ve gözetimi; Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Yargıtay Cumhuriyet savcıları üzerinde, Danıştay Başsavcısı, Danıştay savcıları üzerinde, ağır ceza Cumhuriyet başsavcıları, merkezdeki Cumhuriyet savcıları ile bağlı ilçe Cumhuriyet başsavcıları ve Cumhuriyet savcıları üzerinde, gözetim ve denetim hakkına sahiptir."

5235 sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun "Cumhuriyet başsavcısının görevleri" kenar başlıklı 18. maddesinde, "Cumhuriyet başsavcısının görevleri şunlardır:

1. Cumhuriyet başsavcılığını temsil etmek,

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

.../.../2007

2. Başsavcılığın verimli, uyumlu ve düzenli bir şekilde çalışmasını sağlamak, iş bölümünü yapmak,

3. Gerektiğinde adlî göreve ilişkin işlemleri yapmak, duruşmalara katılmak ve kanun yollarına başvurmak,

4. Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Ağır ceza mahkemesi Cumhuriyet başsavcısının; ağır ceza mahkemesinin yargı çevresinde görevli Cumhuriyet başsavcıları, Cumhuriyet başsavcı vekilleri, Cumhuriyet savcıları ile bağlı birimler üzerinde gözetim ve denetim yetkisi vardır.

Asliye ceza mahkemesi Cumhuriyet başsavcısının o yer yargı çevresinde görevli Cumhuriyet savcıları ile bağlı birimler üzerinde gözetim ve denetim yetkisi vardır."

"Cumhuriyet savcısının görevleri" kenar başlıklı 20. maddesinde, "Cumhuriyet savcısının görevleri şunlardır:

1. Adlî göreve ilişkin işlemleri yapmak, duruşmalara katılmak ve kanun yollarına başvurmak,

2. Cumhuriyet başsavcısı tarafından verilen adlî ve idarî görevleri yerine getirmek,

3. Gerektiğinde Cumhuriyet başsavcısına vekâlet etmek,

4. Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Aynı yerde görev yapan Cumhuriyet başsavcı vekili bulunmadığında, Cumhuriyet başsavcısına vekâlet edecek olanı Cumhuriyet başsavcısı belirler."

Hükümlerinin yer aldığı malûmlarıdır.

Doktrinde de, Cumhuriyet başsavcısının yetki alanında yer alan Cumhuriyet savcıları üzerinde denetim ve gözetim hakkına sahip olduğu, başsavcılık kurumunu başsavcının temsil ettiği ve Cumhuriyet savcılarının işlemlerini başsavcı adına yürüttükleri vurgulanarak, Cumhuriyet başsavcısı ile Cumhuriyet savcısı arasında bir konuda fikir ayrılığı çıktığında Cumhuriyet başsavcısının o işi ya bizzat üstlenmesi veya kendisi ile aynı fikirde olan bir Cumhuriyet savcısı eliyle yürütmesi gerektiği ileri sürülmekte olup, Cumhuriyet başsavcılarının, Cumhuriyet savcılarınca düzenlenen iddianameler ile kovuşturmaya yer olmadığına dair kararları, denetleme ve görüldü yapma suretiyle gerektiğinde değiştirilmesi, düzeltilmesi, ortadan kaldırılması veya dava açılması yönündeki istemlerinin, kanuna açık aykırılık teşkil edecek nitelikte kararlar verilmesinin önlenmesine yönelik, gözetim ve denetim yetkisi dâhilinde uygulamalar olduğu;

Sonuca bağlanmış bir dosyada Cumhuriyet başsavcısı ile Cumhuriyet savcısının hukukî takdir ve yorum farklılıklarından kaynaklanan sebeplerle aynı kanaatte olmamaları durumunda Cumhuriyet başsavcısının yetkisini kullanıp kendisinin işlem tesis etmesinin mümkün olduğu; bu durumun özellikle ileride sözkonusu işlemlerden kaynaklanacak rücu ihtimalinde gerçek sorumlunun tespitine de yardımcı olacağı;

Bu çerçevede, savcılık işlemlerinin verimli, uyumlu ve düzenli olarak yürütülmesinin sağlanması, soruşturmaların hukuka ve mevzuata uygun şekilde yapılması ve sonuçlandırılmasının temini için Cumhuriyet başsavcılarının Cumhuriyet savcıları üzerinde gözetim ve denetim yetkileri bulunmakta olup, Cumhuriyet savcılarınca düzenlenen iddianame ve kovuşturmaya yer olmadığına dair kararları incelemek ve değerlendirmek suretiyle hukukî eksikliklerin ikmali için soruşturma evrakını ilgili Cumhuriyet savcısına iade edebilecekleri veya bir başka Cumhuriyet savcısına verebilecekleri yahut kendilerinin de bizzat soruşturmayı yürütüp sonuçlandırabilecekleri;

Cumhuriyet savcılarınca yürütülen soruşturmalar neticesinde verilen ve soruşturma defterine tarihi, numarası, tebliğ tarihleri şerh düşülen ve suçtan zarar gören tarafından 5271

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

.../.../2007

sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 173. maddesi uyarınca itiraz yoluna başvurulmaması sebebiyle ağır ceza mahkemesinin denetiminden de geçmemiş olan kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlardan, Cumhuriyet başsavcılarının hukukî yönden uygun bulmadıklarını, bu hususun tutanakla tespitini müteakip, yeniden soruşturma defterine kaydettirilmesi suretiyle ele aldırılıp, kendilerine veya başka Cumhuriyet savcılarına tevdi ederek sonuçlandırmalarının mümkün bulunduğu,

Değerlendirilmektedir.

Öte yandan, 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 22/A maddesi uyarınca, Ulusal Yargı Ağı Projesinin (UYAP) Bakanlığımız Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığınca yürütüldüğü, ilgili birimlerin UYAP üzerinden yapacakları işlemlerin gerçekleştirilme usulünün ve iş akışlarının Bakan "Olur"uyla kurulan, ilgili adlî ve idarî birimlerde görev yapan hâkim, Cumhuriyet savcısı, yazı işleri müdürü ve zabıt kâtiplerinden oluşan "kesinleştirme kurulları" tarafından belirlendiği ve bu şekilde UYAP'a yansıtıldığı; Cumhuriyet savcılarınca verilen kararların Cumhuriyet başsavcısının onayına sunulması ile ilgili soru önergesinde sözü edilen iş akışlarının ise 13/01/2004 tarihli Ceza Kesinleştirme Kurulu Kararına dayanılarak yapıldığı; ayrıca, uygulamaya ilişkin olarak yazılıma yansıtılması talep edilen işlemlerin, Bakanlığımızın ilgili birimlerinin ve tatbikatta görevli hâkim ve Cumhuriyet savcılarının konu ile ilgili görüşlerinin alınarak UYAP'a yansıtıldığı,

Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden anlaşılmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Cemil ÇİÇEK
Bakan